

2005-03-02

LS 0409-1748

Landstingsstyrelsen

Årsredovisning år 2004 för Stockholms läns landsting och bolag

Föredragande landstingsråd: Ingela Nylund Watz

ÄRENDET

Härmed överlämnas årsredovisning år 2004 för Stockholms läns landsting med bolag för landstingsfullmäktiges behandling av landstingets samlade årsredovisning och beslut om disposition av årets resultat.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa den framlagda årsredovisningen för landstingskoncernen för år 2004

att godkänna återrapporteringen av fullmäktiges uppdrag givna i 2004 års budget enligt bilaga

att resultatenheternas resultat disponeras i enlighet med bilagan

att fastställa tillskott till AB Storstockholms Lokaltrafik för 2004 års verksamhet till kronor 3 819 900 000

Bilagor

- 1 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande 2005-03-01
- 2 Årsberättelse 2004
- 3 Årsredovisning 2004
- 4 Återrapportering av fullmäktiges uppdrag givna i 2004 års budget
- 5 Förteckning över resultatdispositioner inom Landstingshuset i Stockholm
- 6 Underlag för vinstdisponering om 30 procent av årets resultat som överstiger resultatkrav

2005-03-02

LS 0409-1748

att uppdra åt landstingets ombud vid AB Storstockholms Lokaltrafiks bolagsstämma under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna fastställs med det tillskott som beslutas av landstingsfullmäktige

att besluta om återbetalning av 118 000 000 kronor i villkorat aktieägartillskott

att styrelsen och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2004 års verksamhet

att Landstingsfastigheter Stockholm tillföres ett lokalt kapital på 49 733 642 kronor, motsvarande bokfört värde för övertagen konst från Koncernfinansiering

att uppdra åt landstingets ombud vid Landstingshuset i Stockholm AB:s bolagsstämma samt dess dotterbolag under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna samt resultatdispositioner i enlighet med bilaga godkännes

att styrelsen och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2004 års verksamhet

att Landstingshuset i Stockholm AB enligt bilagda förteckning skall lämna villkorade aktieägartillskott om totalt 47 457 000 kronor till berörda bolag utgörande högst 30 procent av vinsten för 2004 utöver fastställt avkastningskrav

att lämna ett villkorat aktieägartillskott till Landstingshuset i Stockholm AB om totalt 22 431 000 kronor (för täckande av återbetalning av vinstmedel till berörda bolag).

Årsredovisningen för 2004 visar på ett ekonomiskt mycket framgångsrikt år. Nästan alla resultatenheter har genom ett hårt och skickligt arbete hållit sina budgetar och i många fall överträffat budgetens resultatmål. För första gången på många år kan landstinget redovisa ett ekonomiskt överskott. Överskottet om 905 miljoner kronor beror framför allt på att kostnadsutvecklingen nu bemästrats.

Verksamhetens kostnader ökade under 2004 med endast 0,4 procent. Räknat som nettokostnader handlar det till och med om en minskning med 0,6 procent. Ser man till brutto-

2005-03-02

LS 0409-1748

kostnader, det vill säga inklusive avskrivningar, var den samlade kostnadsökningstakten 0,8 procent.

Till bilden skall fogas att skatteintäkterna i år blev 693 miljoner kronor lägre än vad som var budgeterat. Det samlade "rörelseresultatet" för landstinget och dess bolag är således ett överskott på cirka 1 600 miljoner kronor.

Förklaringen till landstingets positiva ekonomiska utveckling är främst den strama hushållningen med befintliga resurser. Detta i sin tur är resultatet av den effektiviserande omstrukturering av landstingets verksamheter som genomförts och som ännu pågår. En annan viktig förklaring är den nya styr- och ledningsorganisation som genomförts och som stärkt landstingsstyrelsen som finansmyndighet. Även ekonomistyrningen har stärkts genom ökad och intensifierad uppföljning.

Skatteuttaget höjdes under 2004. Det är helt avgörande för välfärdens långsiktiga hållbarhet att all den verksamhet som landstinget bedriver finansieras fullt ut. Spåren från föregående mandatperiod förskräcker då en år efter år allt för låg uttaxering kombinerades med en skenande kostnadsutveckling om 7-9 procent årligen, vilket ledde till rekordstora budgetunderskott. Den negativa utvecklingen är nu bruten. Budgeten är i balans, kostnadsutvecklingen kontrolleras och verksamheterna kan utvecklas steg för steg utan att göra avkall på en sund ekonomisk hushållning.

Ett prioriterat mål har varit att minska sjukfrånvaron bland personalen inom landstinget, vilket nu skett under såväl 2003 som 2004. Den genomsnittliga sjukfrånvaron uppgick till 23,0 dagar under 2004, vilket är en minskning med 1,4 dagar jämfört med föregående år. Rehabiliteringsprocessen har förbättrats generellt och samarbetet med företagshälsovård och försäkringskassa stärkts. Dessutom har ett stort antal utbildningar genomförts inom områdena ledarskap, arbetsmiljö och hälsa.

Omstruktureringen av stora delar av hälso- och sjukvården har varit ett led i arbetet med att sanera landstingets finanser, men också en framåtsyftande och offensiv satsning för att modernisera sjukvårdsstrukturen och anpassa organisation och utbud till patienternas behov. Under året har utvecklingen inom hälso- och sjukvården framför allt inriktats på att öka tillgängligheten inom närsjukvården, vilken prioriterats resursmässigt framför akutsjukhusvården. Som en följd av denna utveckling har antalet läkarbesök inom primärvården ökat, medan antalet läkarbesök inom akutsjukvården minskat.

I enlighet med 3 S-utredningens intentioner har planeringen för ett omfattande utvecklingsarbete påbörjats med att etablera fler närakuter och närsjukvårdscentra. Ambitionen är att bredda utbudet och stärka kompetensen inom närsjukvården och att öka tillgängligheten till ett akut omhändertagande. Parallellt med den ekonomiska saneringen har satsningar genomfört inom bland annat äldreomsorg, psykiatri och utökad förlossningsvård. Exempel satsningar är nya närvårdscentraler för äldre och funktionshindrade, utökad psykosocial kom-

petens på husläkarmottagningarna, vårdcentral för hemlösa och ett starkt samarbete med kommuner och stadsdelar för patienter med flera psykiatriska diagnoser.

År 2004 har också präglats av sammanslagningen av två universitetssjukhus till ett, liksom av det omfattande effektiviseringsarbete som följt i dess spår. Framförallt har allt mer av högspecialiserad vård kunnat koncentreras till och inom universitetssjukhuset och en större grad av arbetsfördelning kunnat uppnås till fromma för både patientsäkerhet och kostnads-effektivitet.

Via Vårdbarometern – den undersökning som samtliga landsting deltar i – mäts befolkningens uppfattning om vården. Resultatet för 2004 i Stockholms län visar att tillgängligheten, bemötandet och informationen om sjukvården blivit bättre. Förtroende för vården ökar, men är fortfarande allt för lågt. Andelen som tycker att väntetiden för läkarbesök är rimlig har förbättrats något jämfört med föregående år. Under år 2005 kommer en nationell vårdgaranti att införas, vilket planeringsarbetet i Stockholms läns landsting är väl förberett för. Dessutom startades under året ett tillgänglighetsprojekt som de flesta vårdcentraler ingår i. Projektet syftar till att alla ska kunna få omedelbar kontakt med vårdcentralen och erbjudas en bokad tid inom en vecka.

Ett centralt mål för den nuvarande majoriteten är en rättvist fördelad vård. Därför har riktade satsningar gjorts mot områden som behöver mer och bättre vård. Listan kan göras lång, men t.ex. har Rinkeby, Gubbängen, Blackeberg, Tensta, Alby, Tumba Flemingsberg, Vårby, Tveta Järfälla, Upplands-Bro och Norrtälje förstärkts under året. Antingen genom en utökning av tjänster eller genom att vakanta tjänster har besatts med läkare och sjuksystrar. Genom ett nytt resursfördelningsindex omfördelas dessutom resurser till länsdelar som har många äldre och stora sociala problem. En successiv omfördelning pågår av läkartillgången från innerstaden ut till andra delar av länet som idag har få läkare.

Under 2004 har kontakterna med andra län och regioner runt Mälardalen fördjupats genom projektet *Funktionella regioner*. Planeringssamarbete pågår också om trafikstråken mellan Stockholm och Uppsala, Västerås och Sörmland. Initiativ har tagits för att i samarbete med Västra Götaland och Öresundsregionen få tillstånd en modern nationell storstadspolitik, vilket på många sätt är avgörande för Stockholmsregionens framtida tillväxt och välfärd.

Jämfört med år 2002 har trafikutbudet inom SL-trafiken totalt ökat med 200 miljoner sittplatskilometer. Ökningen var särskilt stor under 2004. Satsningar har framförallt gjorts på trafik där efterfrågan är stor, som pendeltågen och stomlinjerna. En helt ny stombusslinje i innerstan har startats, linje 2, vars bussar drivs med biogas.

AB SLs arbete för ökad pålitlighet har fortsatt ge resultat. Många resenärer har nu återfått förtroendet för SL-trafiken, vilket avspeglas i SLs intervjuundersökningar. Jämfört med 2002 har andelen nöjda resenärer ökat med fem procentenheter, till 66 procent. Undanta-

2005-03-02

LS 0409-1748

get från den positiva utvecklingen är pendeltågen. För att komma till rätta med problemen med pendeltrafiken har avtalet med entreprenören Citypendeln sagts upp. Dessutom görs riktade satsningar på förbättringar längs Nynäsbanan, där andelen missnöjda resenärer är särskilt stort.

Som ett led i SLs miljöarbete har fullmäktige fattat beslut om inköp av 160 nya etanolbussar, vilka kommer ersätta äldre dieseldrivna bussar. Därmed kommer 25 procent av alla SLs bussar drivas med etanol eller biogas, vilka båda är förnyelsebara drivmedel. Ett långsiktigt avtal har också slutits med Stockholm Vatten om leverans av biogas.

Under 2004 har stora satsningar på trygghet i SL-trafiken genomförts. I t-banetrafiken har de tidigare värdarna ersatts av förordnade ordningsvakter som har bättre möjligheter att ingripa i situationer av hot och våld. Majoriteten i SLs styrelse har också beslutat att införa övervakning med kameror på tunnelbanans stationer och en ny uppgörelse har ingåtts med Lugna Gatan om insatser bland ungdomar för att motverka våld och skadegörelse.

I syfte att stimulera utvecklingen i skärgården har en förnyelse av skärgårdstrafiken påbörjats, med beställning av tre helt nya fartyg. Två av dessa, Söderarm och Sandhamn, levererades under 2004. De nya fartygen innebär en förbättring av kapaciteten genom fler sittplatser inomhus. Alla passagerarutrymmen är helt handikappanpassade. Fartygen uppfyller också höga miljökrav på buller och avgasutsläpp.

Även i färdtjänsten fortsätter kvaliteten att stiga. Andelen samtal för att beställa taxi som besvarats inom en minut steg till 97 procent. Under 2004 har färdtjänsten tagit ansvaret för de 24 servicelinjer som tidigare drevs av SL. Syftet är att bygga upp en ny Närtrafik med uppgift att fylla mellanrummet mellan den ordinarie SL-trafiken och färdtjänstens taxi- och specialbusstrafik. Därmed ska färdtjänstens resenärer kunna ges fler resmöjligheter, samtidigt som gränsen mellan SLs allmänna kollektivtrafik och färdtjänsten suddas ut. En ny möjlighet att beställa specialfordon under nattetid har införts.

Jämställdhet mellan kvinnor och män har fortsatt varit ett av de mest prioriterade. Tanken är att ett jämställdhetsperspektiv skall integreras i all verksamhet och i alla beslut. Under året har bland annat en certifierad utbildning i jämställdhet för chefer genomförts och ett projekt startats tillsammans med Karolinska Institutet om skillnader i kvinnors och mäns arbets- och livsvillkor. Samtliga verksamheter inom landstinget har utarbetat jämställdhetsplaner och flertalet har också antagit mångfaldsplaner. Ett viktigt steg i jämställdhetsarbetet har också tagits genom att genusperspektivet prioriteras i det nya system för fördelning av forsknings- och projektmedel som tagits fram i samarbete med Karolinska Institutet.

Landstinget har under året fortsatt att bedriva ett omfattande och framgångsrikt miljöarbete. Miljöcertifieringen av landstingets alla enheter börjar bli klar. Ett fåtal enheter återstår nu innan hela landstinget är miljöcertifierat, vilket kommer att ske under 2005. Stockholms läns landsting vann dessutom 2004 priset för bästa miljöredovisning, i konkurrens med alla

2005-03-02

LS 0409-1748

Sveriges företag och myndigheter. Utmärkelsen betyder att landstinget nu går vidare till EM i miljöredovisning,

Arbetet med att minska läkemedelsrester i naturen hade stora framgångar. Bland annat har en lista färdigställts med över 159 vanliga läkemedel och deras miljöpåverkan. Landstingets lustgasutsläpp minskade dessutom kraftigt under 2004. Europas första lustgasrenare har installerats på Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge. Under 2004 minskade också landstingets fastighetsbolag Locum sin energianvändningen med fyra kilowattimmar per kvadratmeter. Det motsvarar ett års uppvärmning av 400 normalstora villor.

Under året fattades ett stort antal viktiga politiska beslut i landstinget. Några förtjänar särskilt att framhållas:

- En helt ny fördjupad och breddad samverkansmodell med handikappreformen beslutades. Avsikten är att de funktionshindrades möjligheter att påverka skall komma in så tidigt som möjligt i beslutsprocessen och inom alla landstingets verksamheter. En ny samverkansform med pensionärernas organisationer diskuteras för närvarande.
- Stopp för privatfinansierad vård vid S:t Görans sjukhus. Beslut har fattats om att landstinget som i särklass största kund hos det privata S:t Görans sjukhus skall avtala om att inga privat finansierade patienter skall tas emot. Beslutet är principiellt viktigt för att värna en vård på lika villkor där endast de medicinska behoven skall utgöra prioriteringsgrund.
- Nytt avtal med Karolinska Institutet om ett bredare och djupare samarbete. Genom det nya avtalet byggs en ny gemensam organisation upp för att styra forskning, utveckling och utbildning i hälso- och sjukvården.
- Förändrat system för ersättningarna till vårdcentraler och allmänläkarmottagningar. I fortsättningen kommer vårdcentralerna både få en fast ersättning och en del som baseras på hur många patienter man tar emot. Syftet är stimulera vårdcentralerna att ta emot fler besök.
- IT-strategi för hälso- och sjukvården, vilket har som främsta syfte att utveckla en mer medicinskt säker och effektiv hälso- och sjukvård. Det viktigaste är att skapa en över hela livet sammanhållen dokumentation om varje patients vård och hälsa. Målet är att alla vårdgivare som behandlar en patient skall ha tillgång till en och samma elektroniska patientjournal.
- Avtal som reglerar relationerna med läkemedelsindustrin har ingåtts med läkemedelsindustriföreningen, vårdpersonalens fackliga organisationer och Karolinska institutet. Avtalet innebär att landstinget tar kontrollen över och ansvaret för medar-

betarnas utbildning kring läkemedel. Avsikten är att skapa en bättre etik i det viktiga samarbetet med läkemedelsindustrin.

- Ny personalpolicy för landstinget, där de centrala personalpolitiska målen anges och utgör grunden för att utveckla arbetsvillkor och långsiktig verksamhetsutveckling.
- 10-punktlista för miljön. Landstinget ska ta fram en tiopunktlista för att identifiera de tio allvarligaste hoten mot stockholmarnas hälsa där orsaken är miljörelaterad. Den ska också ge förslag på lämpliga åtgärder för att komma tillrätta med problemen.

Sammanfattningsvis ligger Stockholms läns landsting på många sätt i framkant – även ur ett internationellt perspektiv. Kollektivtrafiken håller hög standard, hälso- och sjukvårdens resultat håller generellt hög kvalitet och inom avancerad sjukvård, medicinsk forskning och utveckling är vi i flera avseenden världsledande. Även vad gäller miljöarbete är landstinget på många sätt ett föredöme. Årsredovisningen för 2004 bekräftar bilden av en dynamisk utveckling i landstinget och ger tydligt besked om att arbetet med att stärka landstingets ekonomi har varit mycket framgångsrikt.

Ingela Nylund Watz

Anders Lönn

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 1 mars 2005 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* fastställa den framlagda årsredovisningen för landstingskoncernen 2004.

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 2 mars 2005.